

Een onschadelijk

REEFSECRETS

4

nr 4 - 2017

middel om Planaria te bestrijden

Iedere zeewaterliefhebber krijgt er vroeg of laat mee te maken, de platwormen die we als Planaria omschrijven. De dieren die wij doorgaans "Planaria" noemen zijn in de liefhebberij een verzamelnaam voor diverse soorten platwormen die zowel in zoetwater- als in zoutwateraquariums kunnen voorkomen. Er bestaan ongeveer 20.000 soorten platwormen.

De Planaria-soort die in zeewateraquariums doorgaans een plaag vormen is *Waminoa sp 1*, voor het eerst beschreven door L. Winsor in 1990. Ze komen voornamelijk voor in de Western Pacific. Ze behoren tot de familie van de CONVOLUTIDAE. Je kan ze goed herkennen aan de bruine kleur, de vorm van het silhouet van een appel en de gele stip aan de achterzijde, het voortplantingsorgaan. Ze zijn doorgaans 3 mm groot. Ze komen meestal in groepen voor en bedekken grote oppervlakten van de koralen. Ze voeden zich met kleine crustacea, copepods, diatomeeën en kleine stukjes van de koraal huid. De bruine kleur komt door de symbiose met ééncellige algen, zoöxantellae, dinoflagellaten of diatomeeën.

Waminoa sp. die een *Pterogyra sinuosa* koraal voor de helft bedekken. Op die manier krijgt het koraal onvoldoende licht en zal hierdoor langzaam wegwijnen. Foto: Wikipedia

Sinularia sp. in mijn aquarium, zwaar aangetast door *Waminoa sp 1*. De poliepen konden zich niet meer openen zodat voedselopname door het koraal onmogelijk gemaakt werd. Foto: Germain Leys

Door Germain Leys

Er is al veel geschreven over de bestrijding van deze platwormen, maar een 100% doeltreffend middel dat geen schade aan de andere aquariumbewoners toebrengt is volgens mij nog niet gevonden.

Het beste is om de Planaria op een natuurlijke manier te lijf gaan. Zo zouden onder andere *Halichoeres chrysus* (kanarielipvis), *Synchiropus splendidus* (Blauwe mandarijn pitvis), *Synchiropus ocellatus* (Oogvlek dwergpitvis), *Synchiropus marmoratus* (Rode dwergpitvis) en *Chelidonura varians* (zwartblauwe naaktslak) goede Planaria-eters zijn. Deze predatoren zouden dan best vóór het uitbreken van een plaag in het aquarium moeten aanwezig zijn, zodat ze kunnen verhinderen dat toevallig ingebrachte exemplaren zich kunnen vermeerderen. Ze brengen nadat de plaag werd vastgesteld, levert zelden resultaat op.

De chemische bestrijding gebeurt meestal met producten op basis van Levamisol. Dit is een anthelminticum, een medicament dat in de diergeneeskunde bekend staat voor de bestrijding van platwormen die onder andere mond- en klauwzeer veroorzaken bij runderen en schapen. Als je dit geneesmiddel bij je apotheker gaat bestellen, vermeldt er dan bij dat het dient om platwormen in je aquarium te bestrijden, zo niet riskeer je dat er een schutkring van enkele kilometers rond je huis wordt aangelegd! Het is via Internet te bestellen onder de naam Concurat-L.

Halichoeres chrysus male. Foto: Luc Loyen

Synchiropus marmoratus. Foto: Germain Leys

Synchiropus ocellatus. Foto: Germain Leys

Een bestrijding van de plaag in mijn aquarium is een tiental jaren geleden slecht afgelopen. Indien de *Waminoa* worden gedood door het chemisch product, scheiden ze een gif af. Dit blijkt voor deze soort een vrij sterk gif te zijn, waardoor diverse vissen in mijn aquarium zijn gestorven. *Tridacna*'s, zeesterren, slangsterren en doktersvissen werden de eerste slachtoffers. Het is immers niet het product dat schadelijk is voor jouw vissen, maar wel het gif dat de Planaria afscheiden als ze dood gaan. Zowel natuurlijke als chemische bestrijding geven dus zelden bevredigende resultaten.

Nu lees ik toevallig in "Der Meerwasser Aquarianer", uitgave 3/2017 een artikel van Jürgen Hafemann die zijn wedervaren beschrijft met het middel "Elimi-Phos Rapid" van Tropic Marin.

Hij was van plan om zijn zandbodem te vervangen. Omdat daardoor de fosfaten die in de zandbodem opgesloten zijn doorgaans in oplossing gaan, krijg je dan verhoogde fosfaat-waarden. Hij wou die absoluut laag houden en gebruikte daarvoor "Elimi-Phos Rapid" van Tropic Marin. Hij doseerde slechts twee derde van de aangegeven dosis. De vrijgekomen fosfaten werden snel verwijderd en hij was tevreden dat hij geen noemenswaardige fosfaatstijging bekomen had. Geen enkele van zijn zeedieren had hier nadelige gevolgen van ondervonden. De volgende dag was het water weer helder.

Maar tot zijn verbazing waren ook alle Planaria verdwenen! Hij vroeg zich af of dit product hiervoor verantwoordelijk kon zijn en filterde gedurende drie dagen over actieve kool. Nadien werd ook geen enkele Planaria meer gezien.

Jürgen wou hier graag een verklaring voor vinden en schreef Hans-Werner Balling aan, de stichter van Tropic Marin. Hij kreeg spoedig antwoord. De firma wist niet dat dit product ook deze platwormen kon bestrijden. Zij dachten dat Elimi-Phos Rapid misschien storingen had veroorzaakt in de stofwisseling van de Planaria, maar duidelijke informatie hadden ze hierover niet.

Synchiropus splendidus. Foto: Germain Leys

Panglima, Pulau Mabul, Sabah, Maleisië, by Bernard DUPONT uit FRANKRIJK [CC BY-SA 2.0 (<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/2.0/>)], via Wikimedia Commons

Maanden later is het aquarium van Jürgen nog steeds verlost van Planaria en één van zijn vrienden heeft ook succesvol zijn platwormenplaag overwonnen met dit middel. Ik wil wel voor één ding waarschuwen. Indien je al zeer lage fosfaatwaarden hebt, dan moet je opletten dat deze waarden niet té laag gaan. Dit zou

verbleking van de koralen kunnen veroorzaken. Meet dus eerst nauwkeurig uw fosfaatwaarden alvorens dit product toe te passen. Desnoods kan je eerst fosfaat toevoegen.

Een halve liter van dit product kost via een internetwebshop ongeveer 26 euro, verzendkosten inbegrepen,

maar wellicht is het ook via uw aquariumhandelaar te verkrijgen.

Indien er nog aquariumliefhebbers zijn die dit product met succes toegepast hebben, laat het ons dan weten, of schrijf uw ervaringen neer in een artikel en bezorg het ons, we zullen het graag publiceren.

